

TORONTO, ONT., CAN.

Pitkään aikaan ei ole meidän kuulumisia ollut Toverittareissa, johtuen se siitä, ettei vakituista kirjeenvaihtajaa ole valittu. Useampiakin meitä on ollut, mutta jotkut väsyvät, jotkut menevät pois. Viimeinen kirjeenvaihtaja jo pyöri Suomessakin. Ja oikeastaan hän olikin nuoris-osaston valitsema toimeensa. Meidän osasto ei osoita innostusta kirjeenvaihtajien, enemmän kuin Toverittaren asiamiestenkään saamiseksi tai innostamiseksi toimeensa. Mrs. Kauhaneen on ottanut lehden tilauksia, mutta väsynyt hänkin ja tilalle on astunut Katri Rakkonen. Hänestä toivomme innokasta lehden levittäjää. Kääntykää siis hänen puoleensa, kun tilaukset haluatte tehdä tai uusia. Lasten Joulua ei ole vielä kukaan kauppaillut, tuleeko sitä tänne laisinkaan.

Tämä Toronto on sellainen kummallinen paikka, että suomalaiset tulevat ja menevät tänne ja täältä. Meillä saattaa olla paljon jäseniä ja kolmisen kuun kuluttua ovat hyvin vähissä. Johtuen se tietyksi työn saannista. Ainoa suurempi ja seisova työala kun on rautatyön ala, ja missä suomalaiset voisivat viihtyä. Samoin naiset ovat melkein poikkeuksetta perhepalvelijattaria ja naimisissa olevia. Joten tehtaan tyttäriä ei meillä ole. Ei sitä sentään nukuta täällä, ulkomaailmalle se voi sille näyttää, kun ei toimintaamme eikä iltamiakaan edes lehdistä milloinkaan ilmoitella, kuten monilla muilla paikkakunnilla tehdään. Useita on kuulunut valituksiakin, että miksi ei "Vapaudessa" edes iltamia ilmoiteta, ollenko meillä niin saitoja y.m. Täällä on tullut tavaksi ilmoittaa kirjeillä ja kuuluvat pitävän sen käytännöllisempänä. Itsepuolestani olin sitä mieltä, että suuremmista iltamista, jotka aina tiedetään kahta viikkoa ennen, voitaisi ilmoittaa "Vapaudessa." Lehti tulee jokaiseen perheeseen melkein ja niin ollen tulisi luettua. Kutsukirjeet usein menevät kuukausimääriä taloon, josta perhe on pois muuttanut ja kaikki eivät luekaan noita kirjeitä.

Näytelmäseura esittää kappaleita voimainsa mukaan. Kuten tiettyä, siirtyvässä väestössä löytyy joskus hyviäkin voimia, mutta ne tulevat lyhytaikaisiksi ja johtajaa ei meillä ole vakituista; ainoastaan työjako. Jäsenet ottavat vuorotellen jaksakseen roolit ja hommat näyttämölle näytelmän. Vähissä voimissa se on väsyttävää hommaa ja naisille aivan mahdotonta. Naisten päivätän on pyöreitä vielä, miehet saavat enemmän vapaata ja voivat rientää joukkotoiminnan mukaan. Muutamat toimivatkin väsymättömästi. Toveri J. Latva on yksi sellainen. Hän koettaa saada tarkoitustaan vastaavia näytelmiä esitettäväksi ja on onnistunut viimeaikoina parhaiden. "Elsa", "Työmiehen vaimo", Nais-orja, Erämaan ritarit todistavat sitä. Jatkukoon innostus! Huonot työt olit kiussavat kaikkia, samoin häntäkin, mutta mieli jos lamaantuu, innostuu taas joukossa. Niin, sitte meillä on lauluseura ja voimisteluseuran olemassa. Lauluseuraa ohjaa toveri Korhonen ja voimistelijoita ohjotuttaa toveri Löppönen, joka on myös uupumattomista jäsenistä yksi. Mutta tilan ahtausta harjoituslloista tekee suurta haistaa, eikä meillä uskalleta uutta taloa yrittää. Sellaisia innostajia joskus ilmaantuu, mutta "tenki nielu" ja uskallus pois. Kunpa sitä joskus saisikin vaimon haalin, niin tekisi mieli riippäimmin ottaa toimiinkin osaa. Odotetaan sitä. Tulee usein riitaakin johtuen juuri tilaustaudesta ja siinä sitä sitten saa kuulla yhtä jos toistakin arvostelua, mikä on mikä ja osastolle muka tarpeellisempi. Kaikkihan ne ovat tarpeellisia, kun ei meillä vielä eletä taiteen nappuloiden maassa kuten vuonna 2000 tehdään. Meidän täytyy itsemme laulaa ja huutaa ja nauttia siitä, vaikka se onkin

joskus kun poutahaukkojen kiljuntaa. Meidän täytyy oikoa raajojamme, vaikka vanhat kaakattaisi voimisteluseuran tarpeettomuutta, koska meillä ei ole huoneita ja kylpylaitoksia että "Mylleröisimme" kotona. Sitä paitsi, ei se olisikaan joukkotoimintaa, jos jokainen harjoittaisi kaiken kotonaan. Tietysti kotona lauletaan, voimistellaan, luetaan, runoiltaan j.n.e. mutta joukkotoimintaan haalille, vaikka tilat pienetkin on. — Sitten vielä meillä on Nuoris-osasto, jonka toiminta ei tahdo muodostua tarkoitustaan vastaavaksi, mutta syy on kai siinä, että tällä nuorisolla on vielä liian hyvät olot. Pöydät on vielä ruokaa täynnä että notkuu ja sittenkin valitetaan nälkää. Se on kurjuus, joka kasvattaa nuorisokin taistelemaan. Kun kuuntelee Suomesta tulleiden nuorten kertomuksia, jossa nuoret taistelivat viimeinen leipäpala toisessa kädessä ja ase toisessa, kun vieläkin lukee nuoren tytön ja pojan sieltä tulleita kirjeitä, jossa huokaavat, voi tätä kurjuutta, köyhyyttä ja sairautta, kun saisi kerran edes tarpeekseen syödä, kun edes yhdenkin viikon saisi olla surematta, kuinkahan sitä taas elää. Se vasta ppettaa tämän maan nuorisoliitoillekin menettelymuotoja ja antaa toiminta ohjeita. Se aika tulee joskus varmasti ja sitä odottaissa nuoret tahtovat tanssia — tanssia kunnes kuolemantanssin aika on tullut. Työttömyys irvitelee parhaillaan kaikkialla ja kurjuus tulee pian suomalaisenaan. —

Valituksen vainiolla ollut Sanna Kannasto pyöri myös meille tiedon viljaa tuomassa. Mielestäni puhui hän parhaiden kuin milloinkaan ennen. Varsinkin opettavasti juuri nuorille. Lopetti puheensa totuuden sanoilla, ellei ole aineen liikuntaa, ei ole elämää ja ellei osata jalostaa yhteiskuntaa ja yksilöä etupäässä, annettakoon olla synnyttämättä. Paljonkin voisi mainita hyviä kohtia puheestaan esim. yhden suuren union (one big union) menettelymuotoista, mutta lopetan tällä kertaa, ehkäpä joku toinenkin täältä kirjoittaa.

Rauha Granholm.

CLEVELAND, OHIO.

Täällä Clevelandissa kai eletään entistä hiljemmin, koska ei kirjeenvaihtajalla ole mitään uutista kerrottavana, arvelee joku. Kyllä jumala paratkoon sitä kirjoittamista olisi, mutta se tavallinen laiskuus kai valtaa, koska ei tule kirjoitettua. Nyt on teillä hyvät toverittaret kohta tulevassa puolivuosis kokouksessa tilaisuus antaa minulle potkut tehtävään lauluseuran puolesta ja valita tilalle oikein hyvä kirjeenvaihtaja. Se ilahduttaisi kait tätä meidän Toverittaren toimittajakin, kun pääsis eroon aiskolista avustajistaan. (Kai hän nyt pistää peräkaneehin ja lausuu toivomuksensa julki, niin sitte olisi täälläkin puolivuosis kokouksessa oikein dokumenttien kanssa tilaisuus minulle antaa lähtöpässi ja muistutus.)

Osastomme toiminta se on ollut toisivallankumouksellista näinä viimeisinä aikoina. Persoonapolitiikassa on kulutettu monta kokousta ja erittäin toverillisia nimityksiä toisille nitissä ja muuallakin annettu, kuten provokaattori ja työväenluokan peturi y. m. Onhan sitä tehty sekä historiallinen vallankumouspäätös, että on järjestön edustajakokoukselle ehdotettu Sosialistipuolueesta eroaminen päätettäväksi. — Ja hierotaan parasta aikaa sovintoa Kansallisklupin (radikaalien) kanssa, sillä on huomattu, että se Ville oli radikaalijahdin aikana ohjannut meitä harhaan, vihaamaan noita toisivallankumoustovereita. Nyt kuin Villekin on huomannut erehtyneensä, nyt täytyy tietysti meidän pyytää anteeksi entisen tyhmytemme. Ja niin koota joukkomme.....

Onhan täällä myös toimittu niin, että on saatu Oma koti osastollemme, sen avajaisjuhla oli 4 ja 5 p. joulukuuta. Lauantaina oli monipuolinen ohjelma, ja sunnuntaina alettiin ohjelma jo kello 5 i. p. Illan juhlanäytelmänä esitettiin Nillo Terhon kirjoittama näytelmä "Barrikadella". Ja huudettiin tekijä lopuksi esille. — Puheen molempina iltoina piti tov. V. Boman. Yleisöä tilaisuudessa ei ollut kovin runsaasti, hienee siihen ollut syynä kallis sisäänkäymänsä, sillä tällaisella työttömänä aikana ei suinkaan monella työläisellä ole pistää 3—5 dollaria yhteen iltamaan, vaikka se olisikin niin arvokas tilaisuus kuin avajaisjuhla. Oman kodin vakituksiksi asukkaiksi pääsemme vasta tammi 1 p. mutta voimme siellä tässä kuussa toimia joulujuhlat. Lasten juhla on sunnuntaina 26 p. t. k.

Ajan merkkiä näkyy täällä kaikkialla, laumoittain kulkee työläisiä jouten pitkin katuja, perheen äidit koettavat rientää työhön, sillä päivätyötä on vielä jonkun verran ollut saatavissa, joskin palkat ovat laskeneet. Mutta nyt jo alkaa näkyä merkkejä, että naisia on enempi kysymässä työtä, kuin sitä on saatavissa. Kunnallistyönvälitystoimistossa on jo tehty kova rajotus kenelle annetaan työtä, ensin nille, jolla ei ole perheen isää huolehtimassa lapsista, sitte ne, joitten miehet ovat työttömiä, satoja naisia tuolta työttömyyden pari tuntia odotettuaan saa lähteä kotinsa ilman, että olisi palkaksi minkäänlaista ansiota. Riistä jäluoan perheen emännät nyt riemuitsevat kun saavat halpaa työvoimaa ja vielä työläiset ovat pakotettu tyytymään siihen nälkäruokaan, mitä he suvaitsevat päiväläisille ja palvelijolleen antaa. Katsokaas, sota-aajan säästäväisyyttä he koettavat nyt vielä työläisinä nähdä toteutua.

Elintarpeet ovat laskeneet, näin huutavat porvarilehdet, tyydyttäkseen työttömien joukkoja ja huolehtuneita perheen äitejä. Kun leivän hinta laskee 1 sentin ja sitä vähän on entisestään pienennetty, niin se on jo paljon heidän mielestään. Työläisäidit kyllä tietävät, mitä se on laskenut. Jos tänään liha on 1 sentin halvempaa, niin huomenna se on jo 2 senttiä noussut. — Ehkäpä tämä aika panee Amerikan työläiset miettimään asemaansa. He muistavat sota-aajan kultaisten sääntöjen. Nyt kait lopetan pakinan toivoen kaikkialle: "Hauskaa joulua, ja toimintatar-moa tulevalle vuodelle. — Svea.

SUOMEN KIRJE.

Tervehdys täältä Suomesta, Lahdesta kaikille Toverittaren lukijoille, etenkin lapsille. En ole pitkään aikaan kirjoittanut lehteen, kun olen ollut kirjapainossa työssä, mutta ammatintarkastajan määräyksestä joudun alakkaisyyden takia pois sieltä. Oisin minä sen työn siellä jaksanut tehdä, mutta ne meinaa vissiin, että pitäisi katupoikien elämää pitää parempana. En tiedä, kuinka se kaupungissa niin on. Maalla täytyy 14 vanhat pojat tehdä yhtä pitkä päivää alkamisten kanssa, eivätkä kansakoulua jouda edes käymään. Yksi paha vika kirjapainossa on se, että poikien täytyy kantaa olutta ja sprittiä vanhoille miehille. Monta kertaa olemme sanoneet, että nyt pannaan vastaan, eikä lähdetä, mutta kun ei isotkaan pojat oikein uskalla vastustaa, niin täytyy jatkaa kantamista, mutta väkijoumoja en minä koskaan rupea käyttämään. Se tuottaa niin paljon pahaa.

Minä olen Ihannelitossa ja meiltä sanotaan täällä "Työväenjärjestönuoriksi". Siellä onkin oikein hauskaa. Me kokoonnumme joka sunnuntai Salpaus-selän mälle kello 11. Siellä oli ennen "Työväen talo", mutta se paloi. Nyt ei meillä ole omaa taloa, mutta juuri rakennetaan ja en-

si talvena pääsemme jo sinne. Mo pidämme Ihannelitton juhla, että saamme rahaa. Minäkin kuulun huvitoimikuntaan ja näyttökappaleessa olen ollut ja lukenut kertomuksen. Meidän osaston johtaja Elsa Pitkäsiita, ja pieniä polkia Saima Karlson. Tyttöjä johtaa rouva Myrryläinen ja rya Pura. Elävissä kuvissa en minä tykkää olla. Ihannelitossa on paljon hauskeempi.

Talvesta ei ole vielä paljon tietoa. Kahteen kuukauteen ei satanut vettä, ja ihmisten kalvoista rupesti vesi loppumaan, sitte satoi pari kertaa lunta, mutta se sulsi pois. Oltiin keikolla koittelemassa, mutta ne takertuivat hiekkaan ja soraan. Hauskaa se oli sentään. Usein olen käynyt metsässä, siellä on minulla patikka. Jossa käyn. Jalkarannan metsässä on suuri mänty, jonka kyljessä on ristillä minä piirsin sen siihen silloin, kun isäni punakaartin hävitessä kuoli siellä. Tänään läksi kettu juoksemaan sen puun juurelta, kun olin siellä. Ei ollut lahtarikaartia ampu-massa sitä, ampuivat ihmisiä tarpeeksi siellä metsässä. Minuikin piitää viiden vuoden peristä mennä sotaväkeen. Kun ei silloin enään olisikaan sota. — Kaikki ruokatarvonta niin kallista täällä ja talveksi kallistui taas. Voi maksaa 40 mk. kilo, maito 2.25 p. litra, kahvi 50 mk., liha 12 mk., ruisleivät 4.20. Köyhät suree aina, että kuinka sitä tulee toimeen. En kirjoita enempi täällä kertaa. Hauskaa joulua ja onnellista uutta vuotta toivoo teille kaikille siellä kaukana. — Vilho Leskinen.

J. k. Minun äitini laittaa tämän kirjeen Toverittareen. Minulle tulee Toveritar ja Lasten Joulu on tullut joka vuosi sieltä. Ei se vielä ole tullut tänä joulukuksi. — Sama.

— Tahdotko tietää mitä televat. — Tilaa Toveritar työläisnaiset toimivat ja ajat-

+++++

NAISTEN OSUUSKOTI

SAN FRANCISCO, CAL.

3627—16th St.

Telefoni: Market 3958

SAN FRANCISCO

+++++

HANNAN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään jokaisen viikon torstaina, kello 8 i. p. p. Huom! Kahvia saatavana joka kokouksen loputtua.

WAUKEGANIN, Ill., S. S. O. viralliset kokoukset pidetään joka kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena torstaina, alkaen kello 8 illalla. — Osaston ompeluseuran kokoukset ovat joka toinen torstai, alkaen klo 2 j. p. p. Kahvia kokouksen loputtua.

ABERDENIN S. S. CLUBIN ompeluseuran kokoukset pidetään klo 2 i. p. 213 E 1st St. — Tervetuloa.

HOQUIAMIN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään osaston talolla, Akiolas sa, joka torstai, kello 2 i. p. p. Osote: 315—10th St., Hoquiam, Wash.

PORTLANDIN S. S. Osaston ompeluseuran kokoukset pidetään osaston talolla joka toinen torstai-iltana, kello 8. — Osote: 719 Montana Ave.

+++++

NEW YORKIN SUOM. NAISTEN

+++++

OSUUSKOTI

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++